

УДК 351.74

Ігор Олегович СВЯТОКУМ,

науковий співробітник науково-дослідної лабораторії

з проблем протидії злочинності

Харківського національного університету внутрішніх справ

ДОСВІД ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ В КАНАДІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ

Реформування органів Національної поліції потребує удосконалення вже достатньо застарілої системи оцінки її ефективності. У зв'язку з цим актуальності набуває дослідження кращих світових практик у даній сфері. Зокрема, одна з найбільш розвинених систем оцінки ефективності діяльності поліції сформована у Канаді.

Система оцінки ефективності діяльності органів поліції у Канаді відображає достатню складну систему правоохоронних органів, що склалася у цій державі. В Канаді діє федеральна поліція – Канадська королівська кінна поліція, у двох провінціях (Онтаріо та Квебек) діють окремі поліцейські служби; окрім цього, у низці міст створені муніципальні поліцейські органи. Відповідно, у державі діє декілька систем оцінки діяльності поліції.

Результати роботи федерального поліцейського органу, Канадської королівської кінної поліції, оцінюються передусім в контексті досягнення стратегічних цілей, кожна з яких, у свою чергу, конкретизується відповідними бюджетними програмами. Дана практика характерна й для інших органів державної влади, та базується на методиці **збалансованої системи показників**. Дана методика являє собою систему стратегічного менеджменту, яка дозволяє привести діяльність організації у відповідність з її стратегією та здійснювати моніторинг досягнення стратегічних цілей. Таким чином, для Канадської королівської кінної поліції визначається низка стратегічних цілей, для кожної з яких встановлюються очікувані результати, досягнення яких, у свою чергу, визначається низкою індикаторів. Наприклад, очікуваним результатом цілі «Зниження впливу кримінальної активності на життя канадців» є зниження рівня злочинності та шкоди, завданої нею. Індикаторами досягнення цього результату є: ступінь задоволеності роботою Канадської королівської кінної поліції у сфері забезпечення порядку, ступінь зниження збитків, завданих злочинами, та зниження кількості злочинів на душу населення. На цьому прикладі видно, що інформаційною базою для оцінювання поліції є як дані поліцейської статистики, так і результаті вивчення суспільної думки.

На місцевому рівні єдиної, загальноприйнятої системи оцінювання роботи поліцейських підрозділів немає. Законодавством

канадських провінцій передбачено функціонування поліцейських комісій, які формуються у містах з метою здійснення нагляду за діяльністю муніципальної поліції. Переважно, саме поліцейські комісії оцінюють діяльність місцевої поліції.

Основними сферами, в яких найчастіше оцінюється робота поліції, є зниження рівня віктимізації, забезпечення притягнення правопорушників до відповідальності, зниження страху перед злочинністю та підвищення відчуття безпеки, забезпечення безпеки у публічних місцях, ефективне, справедливе та законне використання засобів поліцейського впливу, ефективне та доцільне використання фінансових ресурсів тощо. При цьому, як і на федеральному рівні, можуть використовуватися як данні поліцейської статистики, так і дані із зовнішніх джерел.

В якості прикладу наведемо поліцейську комісію міста Ванкувер. Для оцінки діяльності місцевого департаменту поліції вона отримує щоквартальні звіти, які включають наступні індикатори: злочини проти власності; насильницькі злочини; рівень розкриття; час реагування на повідомлення; рівень ДТП та смертності на дорогах; рівень задоволеності громадян; рівень відхилення від бюджету. Додатково у місті використовується система управління якістю діяльності поліції Compstat. Дана система уперше була запроваджена у місті Нью-Йорк у 90-х роках ХХ ст. Її ключовим елементом є електронна база даних, до якої регулярно вноситься інформація про зареєстровані злочини та правопорушення. Використання комп'ютерних технологій дозволяє виявляти сплески кримінальної активності та формувати підходи до їх подолання. Іншим ключовим елементом Compstat є періодичні зустрічі керівництва поліцейських дільниць, на яких обговорюється та оцінюється стан протидії злочинності. В цілому, виділяють чотири основних компоненти Compstat:

- 1) своєчасна та точна інформація;
- 2) швидке розгортання ресурсів;
- 3) ефективна тактика;
- 4) постійне вдосконалення.

Окрім цього, у місті Ванкувер діє стратегічний план розвитку департаменту поліції (поточний план прийнято на 2012–2016 роки), відповідно до якого визначені наступні ключові сфери діяльності: зниження рівня злочинності, взаємодія з громадою та організаційний розвиток. Департамент поліції двічі на рік звітує про ступінь досягнення цілей у зазначених сферах. Схожі комплексні системи характерні і для інших департаментів поліції у великих канадських містах.

Серед основних особливостей системи оцінки діяльності канадської поліції, які є доцільними для використання в українських реаліях, можна виділити наступні:

– цільове спрямування оцінки – основою оцінки є досягнення визначених перед поліцією стратегічних цілей, що робить її дані значно інформативнішими для управління органами поліції;

– комплексний підхід до джерел даних – при оцінці діяльності поліції оцінюються як дані статистики, так і результати досліджень громадської думки.

Окрім цього, показовою є наявність розвиненої системи оцінки діяльності поліції на місцевому рівні. Її формування в Україні також є необхідною, враховуючи, що закон України «Про Національну поліцію» передбачає тісну взаємодію Національної поліції з органами місцевого самоврядування.

Одержано 19.10.2016

УДК 342.72./73

Олена Валеріївна СІДЕЙ,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ

ДО ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТУ ПРАВА ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ НА ЗДОРОВ'Я

Конституція України проголошує людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку найвищою соціальною цінністю. Цією нормою передбачено здоров'я як цінність та первинну передумову життєдіяльності кожної людини. Право на здоров'я закріплюється як таке, що гарантує фізичне існування людини і є умовою забезпечення здійснення всіх інших прав. Цивільним кодексом України здоров'я визнано одним із особистих немайнових благ, що охороняється цивільним законодавством. Все більшої актуальності на необхідності набуває думка, про закріплення у законодавстві поняття «право на здоров'я». На думку вчених, цей термін є найкращим з точки зору відповідності міжнародним документам та угодам та найбільш часто використовується на міжнародному рівні, та найголовніше він допомагає усвідомити, що мова йде не тільки про охорону здоров'я, але й про право на низку умов без яких неможливим є здоров'я.

Дослідженням обраної теми займалися такі провідні вчені, як М. М. Агарков, С. С. Алексєєв, М. О. Баймуратов, Н. С. Кузнецова, С. О. Сліпченко, О. В. Соболев, Р. О. Стефанчук, О. В. Синегубов, Ю. К. Толстой, К. А. Флейшиць, Є. О. Харитонova, С. А. Чернишова, Я. М. Шевченко, М. Я. Шимінова, Р. Б. Шишка та інші.

Система об'єктів цивільних прав, закріплених ЦК України включає в себе поряд з майном та майновими правами – немайнові блага, перелік яких наведено у статті 201 ЦК України [1]. Серед них здоров'я